

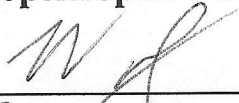
**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра естрадно-вокального мистецтва

ЗАТВЕРДЖЕНО:

проректором з методичної роботи

Ярослав ШТАНЬКО

“30” 2024 р.

ПРОГРАМА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

для здобувачів вищої освіти
за освітньою програмою «Естрадний спів»
спеціальності 025 Музичне мистецтво

РОЗРОБНИК:

старший викладач кафедри
естрадно-вокального мистецтва, доктор філософії

Ольга БОРИН

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри естрадно-вокального мистецтва,
протокол №1 від «29» серпня 2024 р.
Завідувач кафедри

Наталія ТОЛОШНЯК

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОПП

Наталія ТОЛОШНЯК

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради,
протокол № 1 від «30» серпня 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ.....	4
2. ПРОГРАМА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ.....	6
2.1. План педагогічної практики.....	6
2.2. Зміст завдань педагогічної практики.....	7
2.3. Орієнтовний перелік баз практики.....	7
3. ОБОВ'ЯЗКИ ТА ПРАВА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА ПРАКТИЦІ.....	9
4. ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКІВ ПРАКТИКИ ВІД ЗАКЛАДУ ОСВІТИ ТА БАЗ ПРАКТИКИ.....	10
5. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	11
6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ.....	11
7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	14

ВСТУП

Педагогічна практика є обов'язковою складовою освітньої програми «Естрадний спів» спеціальності 025 «Музичне мистецтво» та важливим компонентом процесу фахової підготовки майбутніх педагогів-музикантів, невід'ємним етапом їхнього професійного розвитку. Практична підготовка сприяє встановленню безпосереднього взаємозв'язку між теорією та практикою, адже в процесі реальної професійної діяльності відбувається інтеграція теоретичних знань та практичних умінь студентів, що передбачає оволодіння ними складовими професійної компетентності. Практична робота посідає важливе місце у процесі професійної підготовки, удосконаленні професійних навичок та умінь, підвищенні науково-дослідницької компетентності, адаптації до специфіки обраної професії, належному розвитку особистісних якостей та творчого потенціалу майбутніх педагогів-музикантів.

Ефективність педагогічної практики залежить від дотримання наступних умов: теоретичної обґрунтованості системи підготовки студентів-вокалістів до практики, її навчальний та виховний характер, забезпечення наступності та системності на усіх етапах проведення практики.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Метою педагогічної практики є оволодіння студентами сучасними методами та формами професійної діяльності; формування професійних навичок та вмінь, необхідних для належної організації та забезпечення змісту навчально-виховного процесу; виховання потреби систематичного професійного самовдосконалення.

Завданнями практики є:

формування у студентів вміння спостерігати, аналізувати та оцінювати навчально-виховний процес, що забезпечує всебічний та гармонійний розвиток особистості дитини;

формування вміння вести записи спостережень, опрацьовувати та узагальнювати одержану під час спостережень інформацію;

виховання у студентів любові до педагогічної професії, стимулювання до поглиблення педагогічних знань і розвитку педагогічних здібностей;

формування турботливого ставлення до дітей та їхнього здоров'я.

Практика спрямована на поглиблене вивчення методики, методології, галузі музичного мистецтва. Практика зі спеціальності 025 Музичне мистецтво освітнього рівня бакалавр проводиться на 3 курсі. Терміни і порядок проведення практики визначаються затвердженим навчальним планом і графіком навчального процесу, а її зміст – програмою.

Завдання педагогічної практики передбачають практику здобувачів освіти в якості вчителя. Тривалість практики складає 180 год. (6 кредитів). Терміни проведення встановлені згідно навчального плану та графіку педагогічної практики. Керівництво практикою здійснюють спільно керівник практики від організації (безпосередньо на робочому місці студента) і викладач кафедри (методичне керівництво).

Професійні компетентності стандарту вищої освіти за спеціальністю 025 Музичне мистецтво (затвердженого наказом МОН України № 805 від 13.07.2021 року), набуття яких забезпечується проходженням педагогічної практики

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
<p>ЗК 1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 6. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 13. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.</p> <p>ЗК 15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p>	<p>РН 3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.</p> <p>РН 8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.</p> <p>РН 10. Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.</p> <p>РН 13. Вміти здійснювати педагогічну діяльність.</p>
<p>СК 2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.</p> <p>СК 4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.</p> <p>СК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.</p> <p>СК 7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.</p> <p>СК 11. Здатність оперувати професійною термінологією.</p> <p>СК 13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.</p> <p>СК 17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.</p> <p>СК 18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.</p>	

2. ПРОГРАМА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

2.1. План педагогічної практики

№ з/п	Завдання і порядковість виконання	Кількість годин
1	На підставі угоди про проведення практики між університетом та базою практики, студент повинен отримати в деканаті (Центрі практичної підготовки та працевлаштування) направлення на практику.	
2	До початку проходження практики студент-практикант повинен представити в деканат повідомлення з бази проходження практики щодо призначення йому керівника практики від підприємства (установи, організації).	
3	<p>Керівник практики від університету проводить ознайомлення студентів із методичними вказівками, програмою і завданнями проходження практики і видає:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. програму практики; 2. методичні поради з проходження практики та оформлення звіту; 3. взірць щоденника проходження практики (додатки). 	
4	До проходження педагогічної практики студент повинен пройти вступний інструктаж з охорони праці.	
5	По прибутті на базу проходження практики студенти зобов'язані з'явитись у відділ кадрів, пред'явити направлення на практику та щоденник проходження практики і відмітити в ньому дату прибуття. На студента-практиканта в конкретній базі видається наказ, згідно якого він зараховується на практику та одночасно з числа провідних спеціалістів призначається керівник практики від бази практики.	
6	За час проходження практики студенти повинні виконати вказані завдання, згідно з програмою та конкретною базою практики.	
7	У повному обсязі студент виконує всі завдання, передбачені програмою педагогічної практики, а також вказівки керівників від закладу освіти та від бази практики:	
7.1	Ознайомитись з організацією діяльності установи, організації, де відбувається практика (базі практики).	60
7.2	Ознайомитись з роботою керівника від бази практики.	60
7.3	Виконати завдання, що передбачені програмою практики в установі чи організації, де відбувається практика (базі практики).	60
8	Студент у повному обсязі дотримується правил внутрішнього трудового	

	розпорядку, правил охорони праці, техніки безпеки та педагогічної санітарії підприємства, установи чи організації.	
9	Студент повинен якісно підготувати та подати на кафедру, не пізніше ніж через три дні по закінченні практики, звітні документи у встановленому порядку.	
10	Після повернення з місця проходження практики студенти пред'являють на кафедру щоденник з обов'язковим заповненням всіх його граф, звіт про проходження практики та зібрані матеріали.	
	Разом	180 (6 кредитів ЄКТС)
Форма підсумкового контролю – диференційований залік		

2.2. Зміст завдань педагогічної практики

Практика є підготовчою стадією виконання кваліфікаційної роботи з метою: закріплення теоретичних знань, що отримані в процесі навчання в університеті; удосконалення практичних навичок у вокально-естрадному виконавстві та педагогічної діяльності; закріплення і поглиблення отриманих теоретичних знань з вивчених дисциплін; формування у студентів-бакалаврів навичок застосування отриманих при навчанні знань в самостійній професійній діяльності.

Під час проходження практики студент повинен ознайомитись зі специфікою роботи вчителя з вокального виконавства та музичного мистецтва на базах проходження практики, де передбачено індивідуальну та групові форми роботи.

Студенти працюють в першу половину дня і проводять таку роботу: спостерігають за роботою вчителя та її аналізують.

Під час педагогічної практики передбачено:

- вивчення функцій, принципів і методів роботи педагога;
- ознайомлення зі структурою уроку і проектуванням на різних етапах його проведення, враховуючи індивідуальну та групові форми роботи;
- ознайомлення із сучасними методами, техніками та методиками викладання дисциплін вокального циклу;
- написання звіту, оформлення матеріалів практики, їх прилюдний захист.

2.3. Орієнтовний перелік баз практики

Педагогічна практика студентів III курсу (ОП «Бакалавр») ЗВО «Університет Короля Данила» відбувається на базах практики, які забезпечують виконання освітньої програми «Естрадний спів» спеціальності 025 Музичне мистецтво.

Базою педагогічної практики є установи та організації різних форм власності, на які студенти направляються відповідно до наказу ЗВО «Університет Короля Данила».

Вибір баз практики проводиться кафедрою естрадно-вокального мистецтва та погоджується з Центром практичної підготовки та працевлаштування ЗВО «Університет Короля Данила». Практика студентів здійснюється на завчасно визначених базах, які мають умови та можливості для виконання програм. Базами практики є мистецькі організації, громадські об'єднання, мистецькі школи, загальноосвітні школи I-III ст, ліцеї, гімназії, музичні школи, мистецькі та культурно-освітні заклади.

Студенти університету можуть самостійно, але з обов'язковим узгодженням з кафедрою естрадно-вокального мистецтва та Центром практичної підготовки та працевлаштування підбирати для себе організацію чи установу для проходження практики.

З базами практики ЗВО «Університет Короля Данила» завчасно укладає договір щодо проведення практики. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами. При підготовці фахівців за цільовими договорами з підприємствами, організаціями, установами бази практики можуть передбачатися у цих договорах.

Педагогічною практикою передбачено такі бази: ГО «Школа розвитку сучасного мистецтва «Стар тім», Центр дитячої та юнацької творчості, Ліцей № ..., Муніципальний центр дозвілля.

3. ОBOB'ЯЗКИ ТА ПРАВА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА ПРАКТИЦІ

Здобувачі вищої освіти Університету під час проходження практики зобов'язані:

- до початку практичної підготовки отримати від керівника практики направлення, методичні матеріали (методичні вказівки, зразок щоденника та звіту) та консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;
- вивчити й суворо дотримуватись правил охорони праці;
- нести відповідальність за виконану роботу та її результати і показувати приклад свідомого і сумлінного ставлення до праці;
- своєчасно оформити та подати керівнику звітну документацію (звіт, щоденник) практики;
- прилюдно захистити матеріали практики.

Здобувачі вищої освіти Університету мають право на:

- безоплатне проходження практики в установах та організаціях;
- методичне та організаційне забезпечення практики від Університету та бази практики;
- консультативну допомогу з боку керівників практики як Університету, так і бази практики;
- можливість отримання робочого місця згідно з програмою практики;
- консультативну допомогу від керівників практики, підрозділів та провідних фахівців;
- користування бібліотекою бази практики, фондом законодавчих актів, нормативних та інструктивних матеріалів з програмних питань практики;
- ознайомлення з установчими документами, фінансовою та статистичною звітністю бази практики тощо, якщо ці документи не містять комерційної таємниці підприємства; здорові, безпечні та належні для високопродуктивної роботи умови праці.

4. ОBOB'ЯЗКИ КЕРІВНИКІВ ПРАКТИКИ ВІД ЗАКЛАДУ ОСВІТИ ТА БАЗ ПРАКТИКИ

Керівник практики від закладу освіти здійснює організаційно-методичну допомогу стосовно педагогічної практики та контроль за її проведенням, а саме:

- забезпечує проведення всіх організаційних заходів в Університеті перед направленням здобувачів освіти на практику: інструктаж про порядок проходження практики; надання здобувачам освіти необхідних документів (методичних рекомендацій щодо оформлення звіту та щоденника практики);
- спільно з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою;
- контролює забезпечення належних умов практичної підготовки здобувачів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки;
- бере участь у розподілі здобувачів вищої освіти за базами практики;
- контролює своєчасне прибуття здобувачів вищої освіти до бази практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження;
- проводить обов'язкові консультації щодо обробки зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику;
- інформує здобувачів вищої освіти про порядок надання звітів та щоденників практичної підготовки;
- бере участь у захисті практики у складі комісії, на підставі чого оцінює результати практики здобувачів вищої освіти, атестує їх і виставляє оцінки в залікові книжки;
- готує звіт за результатами проходження практичної підготовки для обговорення на засіданні циклової комісії (звіт повинен містити: коротку характеристику баз практики; список закріплених за ним здобувачів фахової передвищої освіти із зазначенням керівників від баз практики; результати виконання програми, включаючи допущені відхилення від програми; посади, на яких працювали здобувачі фахової передвищої освіти; результати захисту практики; пропозиції щодо вдосконалення);
- подає звіти та щоденники практичної підготовки здобувачів вищої освіти про практику до циклової комісії.

Керівник практики від бази практики:

- несе особисту відповідальність за проведення практики у межах своєї компетенції;
- організовує практику згідно з програмами практики;
- визначає місця практики, забезпечує найбільшу ефективність її проходження;
- організовує проведення інструктажу з охорони праці, техніки безпеки та протипожежної безпеки відповідними фахівцями;

- забезпечує виконання узгоджених з освітньо-професійною програмою та навчальним планом графіків проходження практики у структурних підрозділах підприємства;
- надає здобувачам вищої освіти можливість користуватись наявною ресурсною базою, необхідною документацією для виконання програми практики;
- забезпечує і контролює дотримання здобувачами вищої освіти правил внутрішнього розпорядку;
- створює необхідні умови для засвоєння здобувачами вищої освіти нових технологій, сучасних методів організації праці;
- контролює виконання Кодексу законів про працю України тощо.

Обов'язки безпосередніх керівників, призначених базами практики, зазначені в окремих розділах договорів про проведення практичної підготовки здобувачів освіти Університету.

4. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

По закінченню проходження педагогічної практики студенти звітують про виконання програми практики та подають керівнику практики такі документи:

- Щоденник практики.
- Звіт.
- Фото / відео матеріали, що підтверджують виконання студентом-практикантом завдань практики.

Результати проходження практичної підготовки оцінюються в Університеті комісійно та згідно з графіком освітнього процесу з урахуванням попереднього вивчення звітних матеріалів, висновків керівників практики, доповідей здобувачів освіти та їх відповідей на поставлені запитання під час захисту.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Результати педагогічної практики студента оцінюються за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням підсумкових оцінок у шкалу ЄКТС.

Під час оцінювання результатів практики враховуються такі показники:

- дисциплінованість, організованість, добросовісне відношення до роботи, ініціативність, творчість;
- повнота виконання програми практики;
- якість оформлення документів практики;
- своєчасність здачі документів практики;
- усні відповіді студента на поставлені запитання під час захисту.

Відповідно до п. 6.2. Положення про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу студентів, затвердженого Вченою Радою ЗВО «Університет Короля Данила» (протокол № 7 від 31.01.2019), практика в Університеті оцінюється за наступною схемою оцінювання:

Оформлення матеріалів	Зміст	Захист	Сума
------------------------------	--------------	---------------	-------------

практики	матеріалів практики	практики	
10 балів	30 балів	60 балів	100

Систему оцінювання роботи та знань студентів за результатами проходження педагогічної практики представлено нижче в таблиці.

№ з/п	Найменування	Кількість балів
1. Звіт із практики – 40 балів (оформлення + зміст матеріалів)		
1.1	Оформлення матеріалів практики:	10 балів
1.1.1	Відповідність змісту звіту основній частині звіту.	2
1.1.2	Правильність оформлення звіту (порядок розміщення структурних елементів текстової частини, повнота висвітлення матеріалу, відсутність граматичних помилок).	2
1.1.3	Наявність і якість оформлення додатків до звіту та відповідність їх оформлення встановленим критеріям (вимогам).	4
1.1.4	Дотримання загальних вимог до оформлення звіту (нумерація сторінок, оформлення титульного листа, дотримання вимог до розміру полів, шрифту, міжрядкового інтервалу й інше).	2
1.2	Вимоги до змісту звіту з практики:	30 балів
1.2.1	Якість і глибина виконання усіх програмних завдань фахової практичної підготовки.	10
1.2.2	Наявність, системність і глибина особистого аналізу діяльності бази практики.	10
1.2.3	Наявність і якість самостійного виконання індивідуального завдання.	10
2. Захист матеріалів практики – 60 балів		
2.1	Глибина оволодіння практичними навичками роботи.	20
2.2	Уміння стисло (у межах регламенту), послідовно та чітко викласти сутність і результати практики.	20
2.3	Повнота і ґрунтовність відповідей на запитання членів комісії, здатність аргументовано захищати свої висновки та пропозиції.	20

Таким чином, якість виконання звіту з практики оцінюється в діапазоні від 0 до 40 балів, а результати захисту матеріалів практики – у діапазоні від 0 до 60 балів. Загальна підсумкова оцінка під час захисту матеріалів практики складається з суми балів, отриманих за якість виконання звіту з практики, та кількості балів, отриманих під час захисту.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу ECTS здійснюється відповідно до поданих нижче критеріїв.

Шкала оцінювання знань за ECTS:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Оцінка «відмінно». Звіт з практики є бездоганим у всіх відношеннях. Відповідь студента базується на рівні самостійного мислення з елементами творчого підходу. Студент у повному обсязі, якісно та своєчасно виконав усі програмні завдання фахової практичної підготовки, зібрав і засвоїв необхідний матеріал, грамотно та логічно його викладає, правильно обґрунтовує ухвалені рішення, ознайомлений із рекомендованою літературою, використовує та дає критичну оцінку широкого кола практичних проблем, уміло поєднує теоретичні надбання з практикою, його доповідь стисла, логічна, проголошена вільно, відповіді на запитання правильні.

Оцінка «дуже добре». Звіт з практики є бездоганим у всіх відношеннях. Відповідь будується на рівні самостійного мислення. Студент у повному обсязі, якісно та своєчасно виконав усі програмні завдання фахової практичної підготовки, зібрав і засвоїв необхідний матеріал, грамотно та логічно його викладає, правильно обґрунтовує ухвалені рішення, ознайомлений із рекомендованою літературою, використовує та дає критичну оцінку широкого кола практичних проблем, здійснює самостійний аналіз опрацьованого матеріалу, вміло поєднує теоретичні надбання з практикою. Його доповідь стисла, логічна, проголошена вільно, відповіді на запитання правильні. Можливі несуттєві труднощі у відповідях на деякі неосновні питання.

Оцінка «добре» виставляється за ґрунтовно складений звіт, сумлінну підготовку до його захисту й умілий виклад матеріалу та знань. Під час написання звіту студент використав достатню кількість фактичного матеріалу, його доповідь логічна, проголошена вільно, відповіді на запитання здебільшого правильні та стислі, будуються на рівні самостійного мислення. Однак, на захисті студент є непослідовним у відповідях, недостатньо обґрунтовує свої висновки та допускає певні неточності в трактуванні окремих проблем.

Оцінка «задовільно» виставляється, якщо студент виконує роботи з порушенням терміну, припускає неточності в оформленні матеріалів практики, орієнтується в програмних завданнях фахової практичної підготовки, але не може без сторонньої допомоги зробити на їх основі висновки, пов'язати теоретичні узагальнення з практикою, відчуває значні труднощі в стислому та логічному викладі проблем, не всі його відповіді на запитання правильні або повні.

Оцінка «достатньо» виставляється, якщо студент виконує роботи з порушенням терміну, частково виконання кожен вид програмних завдань фахової практичної підготовки, недостатньо чітко формулює відповідь під час викладення матеріалів звіту. Студент допускає суттєві помилки та неточності.

Оцінка «незадовільно» виставляється у випадку, коли студент, навіть маючи непоганий письмовий варіант звіту з практики, не виконав певний вид програмних завдань фахової практичної підготовки, виконав його з нехтуванням встановлених вимог, не може відповісти на запитання щодо сутності досліджених питань, не виконав календарний план проходження педагогічної практики.

Оцінка «неприйнятно» ставиться, коли студент не з'явився на місце проведення практики, не виконав і не захистив матеріали педагогічної практики.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Береза А. В. Педагогічно-виконавська практика майбутнього вчителя музики : навч.-методич. посіб. / видання 2-ге, доп. Вінниця: НОВА КНИГА, 2010. 184 с.
2. Олексюк О. М. Музична педагогіка : навч. посіб. Київ: КНУКіМ, 2006. 188 с.
3. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти : навч.-метод. посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 640 с.
4. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька : навч. посібник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2005. 360 с.
5. Шульгіна В. Д. Українська музична педагогіка : підруч. Вид. 3-тє, допов. Київ : НАКККіМ, 2016. 264 с.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua/>
2. Сайт «Педагогічна бібліотека». URL: <http://pedlib.ru/>
3. Вікіпедія – відкрита інтернет-енциклопедія. URL: <https://uk.wikipedia.org>
4. Розділ «Навчальні посібники» Нотного архіву Бориса Тараканова. URL: <http://notes.tarakanov.net/study.htm>
5. Наукова бібліотека національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. URL: www.hklib.npu.edu.ua
6. Цифрова бібліотека України. URL: www.elib.org.ua
7. Сайт Книжкової палати України. URL: www.ukrbook.net